

карбонатних ґрунтів і техноземів на щільних вапняках є глибина залягання плити вапняків. Рекомендовано відносити землі сухих місцезростань із заляганням щільної породи від денної поверхні менше ніж 30 см до категорії «нелісопридатних», від 30 до 45 см - до лісопридатних у межах ТЛУ Со, Сі, місцями - Во, Ві, а більше 45 см - у межах ТЛУ Со, Сі, місцями - Бо, Вь

УДК 631.5/8:54 (075,8)

АГРОХІМІЧНИЙ МОНІТОРИНГ ҐРУНТІВ ТРОСТЯНЕЦЬКОШ РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Н.К. Сенченко, О.І. Пшиченко

*Сумський національний аграрний університет,
pzkuskenko. elena@gmail.com*

Родючість ґрунтів не є сталою функцією і в умовах сільськогосподарського виробництва перебуває у динамічній залежності від мінливих антропогенних та техногенних факторів. В зв'язку з цим, в багатьох країнах світу проводиться періодичний моніторинг ґрунтів, який дає змогу визначити та проаналізувати стан та динаміку їх основних показників, вплив їх на продуктивність рослинництва, розробити відповідні управлінські рішення та заходи щодо забезпечення сталого розвитку землеробства.

Необхідною умовою ефективного використання ґрунтових ресурсів з метою одержання високих і стабільних урожаїв с.-г. культур належної якості, насамперед, є наявність інформації щодо їх еколого-агрохімічного стану. Хімізація сільськогосподарського виробництва є одним з найбільш потужних факторів антропогенного впливу на рівень родючості ґрунту і довкілля і має перебувати під постійним контролем.

Експлікація ґрунтів сільськогосподарських угідь Тростянецького району Сумської області включає: темно-сірі та сірі ґрунти 53,6 %, чорноземи типові малогумусні та опідзолені 42,1 %, лучно-чорноземні 2,7 %, дерново-підзолисті 1,6 %.

Використовуючи метод порівняння та оцінювання, було простежено зміну родючості ґрунтів за матеріалами десяти турів агрохімічного обстеження ґрунтів, проведеного Сумською філією ДУ «Держґрунтохорона» у 1967, 1974, 1979, 1984, 1989, 1994, 1999, 2004, 2010, 2015 роки.

Застосування мінеральних, органічних добрив та вапнування впливало на агрохімічні показники родючості ґрунтів.

Показник рН у 60-ті роки був 6,0, з 80-тих років знизився до 5,6-5,4. Показник гідролітичної кислотності за 9 та 10 тури обстежень знаходиться в межах 2,8-3,0 мг-екв/100 г ґрунту, показник рН_{сол} менше 5,5, що є свідченням потреби у вапнуванні.

Трансформація орних земель району за реакцією ґрунтового розчину була результатом вапнування ґрунтів. У 60-ті роки минулого століття переважали нейтральні та близькі до нейтральних ґрунти - 82,0 %, у 80-ті - площа цих ґрунтів зменшилася до 52,0 %, з 2004 року переважають кислі ґрунти - 46,0 %. Припинення вапнування привело до збільшення площ слабо-кислих та середньо-кислих ґрунтів до 72,0 % у 2015 році.

Починаючи з IV тури обстеження, спостерігається зменшення вмісту гумусу на 0,15% в абсолютних показниках, що є результатом систематичного зменшення внесення органічних добрив в попередні роки. Ґрунти з дуже високим вмістом гумусу відсутні, переважають ґрунти з підвищеним вмістом гумусу - 52 - 62 %.

Вміст рухомих форм фосфору змінювалася за турами обстеження від 73 мг/кг ґрунту до 109 мг/кг ґрунту. Чи результатами десяти турів агрохімічного обстеження ґрунтами впродовж 50-ти років переважали ґрунти із середнім та підвищеним вмістом рухомого фосфору.

Найвищий вміст обмінного калію спостерігався в ґрунтах району при VII турі обстеження і дорівнював 110 мг/кг ґрунту. Чи останній X тур обстеження переважають ґрунти 61,6 % з високим вмістом обмінного калію завдяки збільшенню внесення калійних добрив холдинговими господарствами району.

Знайдено середні та сильні кореляційні залежності між показником вмісту гумусу і сумою ввібраних основ ($r = 0,67$) вмісту гумусу та легкогідролізованого азоту ($r = 0,72$).